

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלק

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כג

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
ה'י' תהא 'שנת פלאות אראנו

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' צמח הלוי ע"ה גורעוויטש

בן הרה"ג הרה"ח וכו' ר' יצחק הלוי הי"ד

(המכונה "ר' איטשע דער מתמיד")

נפטר ביום ח"י תמוז ה'תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י צאצאיו שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

בלק

א. שמה של הפרשה – בלק

כבר דובר פעמים רבות¹ אודות שמות הפרשות, אשר משום שנקבעו לפי מנהג ישראל, ומנהג ישראל תורה הוא, הרי הם שמות תורניים.

לפי זה קשה בפרשתנו: נאמר בגמרא² שאל לאדם לקרוא לבנו בשמו של רשע (שם) רשעים ירקב³ .. דלא מסקינן בשמייהו⁴ ואם כן, כיצד נקראת פרשה בתורה בשם „בלק“⁴, אשר היה רשע, עד כדי כך, שכדברי חז“ל⁵, הוא שנא את ישראל „יותר מכל שונאים“?

אין לתרץ שקביעת שם זה הוא מחוסר ברירה, כביכול, משום ששם הפרשה נקבע לפי תחילתה, שהרי, להיפך, לפי זה מתגברת התמיהה, מדוע אין הפרשה נקראת במילה הראשונה שבה – „וירא“, כשמות הפרשות „וירא“ (ר' קמוצה), „ויצא“, וכדומה.

כן יש להבין: שמה של הפרשה, כשמו של כל דבר בלשון הקודש⁶, מבטא את תוכנה¹. ובעניינינו, רוב הפרשה עוסקת בענייני בלעם ונבואותיו, וכן תופסות את המקום מבחינת החשיבות בתוכן – ברכות בלעם לישראל, שהן נעלות מאוד, ויותר מכך: נבואותיו כוללות גם את הנבואה על „אחרית הימים“⁷, ובמיוחד,

כפי שהרמב“ם מרחיב ומפרט בספרו „היד החזקה“⁸, ש„נבא בשני המשיחים במשיח הראשון שהוא דוד .. ובמשיח האחרון“ –

ואם כך, מהו הקשר בין הברכות והנבואות הללו לבין בלק, ששנא את ישראל וחפץ להרע להם? הוא לא היה יותר מאשר גורם חיצוני שהוביל את בלעם לענין זה.

ב. קריאת השם „בלק“ – חשיבות והנצחה

לכאורה, ניתן היה להשיב על השאלה הראשונה, שזוהו בדומה לדין לגבי איסור הזכרת שם עבודה זרה – „ושם אלקים אחרים לא תזכירו...“⁹ – ש„כל עבודת כוכבים הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה“¹⁰. וכך בעניינינו, שהאיסור „דלא מסקינן בשמייהו (של רשעים)“ אינו חל על שם שכתוב בתורה¹¹.

אך בכל זאת יש להבין: הסבר זה שולל רק את האיסור, שלגבי שם רשע הכתוב בתורה אין חל איסור להזכירו. אך אין זה הסבר המחייב להשתמש בשם זה, ומדוע, אפוא, נבחר דוקא שמו של הרשע „בלק“¹²?

קשה יותר להבין זאת לפי דעת בעלי התוספות, אשר על הפסוק¹³ „דבר אל בני

(8) הל' מלכים פ"א ה"א.

(9) משפטים כג, יג. מכילתא (ופרש"י) שם. סנהדרין סג,

ב.

(10) סנהדרין שם.

(11) כ"כ החיד"א בשו"ת יוסף אומץ ס' יא (הובא בשד"ח כללים מע' הרי"ש כלל מא. ושם הביא מס' נחמד למראה דמתוספות יומא שם. כתובות קד, ב) לא משמע כן, ע"ש). וראה לקמן הערה 47.

(12) ראה ע"ז לקו"ש שם ע' 8*337 (לענין שם „תמוז“).

(13) בשלח יד, ב.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ ורב פעלים ר' יונה בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה אבצן

מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח ומסור ונתון להוראותיו פעולותיו וענייניו הק'

עסק במסירה ונתינה בשליחות הק'

בתרגום הדפסת והפצת תורת כ"ק אדמו"ר מה"מ ותורת רבותינו נשיאנו

וספרים בענייני משיח וגאולה בכל קצווי תבל

ע"י "ועד שיחות באנגלית" שניהלו למעלה מארבעים שנה

פירסם באמצעות מערכת טלפונית

וה"רשת" שיעורי לימוד יומיים

בספר התניא וברמב"ם בהתאם לתקנה הק'

פעל במרץ ובהצלחה בשידוכי בני ובנות ישראל והביא להקמת מאות בתים בישראל

עסק בעזר גשמי ורוחני מתוך אהבת ישראל וקיבל את כאו"א בסבר פנים יפות

זכה להקים דור ישרים מבורך בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות ומקושרים לנשיא דורנו

נפטר במיטב שנותיו ביום רביעי פ' בא

ג' שבט שנת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Shagalov שיחי' Rabbi Yosef Yitzchok

Los Angeles, California

(1) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 58 ואילך, ויש"נ.

(2) יומא לה, ב ובפרש"י שם.

(3) משלי י, ז.

(4) ראה בארוכה ע"ד שם „קרח“ – לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 118 ואילך. לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 203 ואילך. שיחת ש"פ קורח תש"מ.

(5) תנחומא פרשתנו ב.

(6) שער היחוד והאמונה פ"א.

(7) פרשתנו כד, יד.

וסיימו כל עניני העבודה בשלימות, ככל פרטי הדברים האמורים לעיל] – כי, "היסח הדעת" פירושו "למעלה מן הדעת", היינו, שלאחרי שענין זה חודר בדעתו (ע"י המחשבה וההתבוננות כו'), ה"ז נעשה אצלו באופן שב(היסח ו)למעלה מן הדעת.

ובנוגע לפועל – למרות ה"שטורעם" שבדבר בתקופה האחרונה בשנה זו, תהא שנת נפלאות אראנו, לאחרי ראיית הנפלאות המעידות שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", רואים שישנו קושי (עס קומט אָן שווער) להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בעניני משיח וגאולה. . והעצה לזה – ע"י לימוד התורה בעניני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם¹⁰, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין ח"ו מחוץ לענין הגאולה (כיון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי ע"י לימוד התורה בעניני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בעניני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

(משיחות ש"פ בלק, י"ז (טוב) תמוז תנש"א)

(9) תניא אגה"ק (קה, ב).

(10) ראה דרו"ל עה"פ לאיל גומר עלי (ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ. והובא להלכה בש"ך (ושו"ע אדה"ז) יו"ד סקפ"ט סקי"ג (סקכ"ג)).

להביא את 770 הביתה!
 כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית! האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
 יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ישראל... ויחנו... לפני בעל צפון" הם שואלים "האיך אמר לו שיהנו על הים לפני בעל צפון, והא אמרינן¹⁰ אסור לאדם לומר להבירו המתן לי בצד עבודה זרה פלוגית – והם משיבים, שהאיסור חל דוקא לאדם, אך לא לקדוש־ברוך־הוא¹⁴.

ולכאורה, תמוה, כשאלת¹⁵ ה"אחרונים": הרי ההלכה היא שאת שמה של עבודה זרה הכתוב בתורה מותר להזכיר¹⁶, ואף "אדם", כדלעיל¹⁷?

הכרחי, אפוא, להבחין ולומר, שההיתר להזכיר שם עבודה זרה שכתוב בתורה קיים דוקא כאשר ההזכרה היא סתמית, ללא צורך וחשיבות, אבל הזכרה שהיא לצורך כלשהו, כגון "המתן לי בצד עבודה זרה פלוגית", אשר על־ידי כך הוא "נותן בה ממשות¹⁸ אסורה

(14) כ"ה בדעת זקנים (בתי' הא'). ובתוס' הדר זקנים נשאר בצ"ע.

(15) אור שמח הל' ע"ז פ"ה ה"א. הגהות הרי"ף פערלא לתוס' הדר זקנים (נדפסו בחומשים "מקראות גדולות" הוצאת שולזינגער, כרך ששי).

(16) וביותר תמוה, שהרי דין זה (דאם כתובה בתורה מותר) בסנהדרין שם, הוא בהמשך להדין שחובא בבשה"ת שם דאסור לאדם לומר להבירו המתן לי כו'.

(17) עפ"מ"ש בשאלות (נעתק לקמן הערה 24) דכל ההיתר הוא לאחרי שהזכרה בתורה (דהתורה הוציאתה מכלל האיסור) – אפ"ל שקושייתם היא משום שעדיין לא נאמר "בעל צפון" בתורה, וזה גופא היא שאלתם – איך אמר כן הקב"ה (ובמילא נכתב כן התורה)? וע"ז מתרצים שאצל הקב"ה לא שייך מלכתחילה האיסור.

אבל לפי טעם היראים (שהובא לקמן סעיף ד) דע"ז הכתובה בתורה, ודאי נתבטלה", וכש"כ לטעם הזהר (שהובא ביערות דבש ח"ב דרוש שני) שע"ז הכתובה בתורה יש להם צד קדושה (ע"ש), לכאורה אין מקום לקושייתם.

(18) עיין הקס"ד דהרא"ש, ל' הטור יו"ד סקמ"ז וכפ"י הדרישה ובט"ז שם שכתב: ורבותא זו יותר פשיטא. ולהעיר ממנ"ח (מצוה פו) דהא דלוקין רק בגודר ומקיים כי זו הזכרה שהיא כבוד להע"ז ולכן הוא לאו גמור.

אפילו לגבי עבודה זרה הכתובה בתורה¹⁹. ולפי זה קשה יותר: כיצד נקבע השם "בלק" כשמה של פרשה בתורה, שזהו בודאי ענין של חשיבות, ובמיוחד כאשר על־ידי כך מונצח השם לתמיד, כי התורה היא נצחית?

ג. הטעם לאיסור הזכרת שם ע"ז אינו חל לגבי הקב"ה

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר את התירוץ של בעלי התוספות שהזכר לעיל, שאיסור הזכרת שם עבודה זרה הוא "דוקא לאדם אבל לא לקדוש־ברוך־הוא". והרי, לכאורה, תמוה הדבר:

הרי הסיבה לאיסור היא כדי לא לקבוע בכך ממשות לעבודה זרה, ואם כך מהו ההבדל אם השם מוזכר על־ידי בשר־ודם או על־ידי הקדוש־ברוך־הוא? ואדרבה, דיבורו של הקדוש־ברוך־הוא נותן יותר תוקף לדבר מאשר דיבורו של אדם, כמאמר חז"ל²⁰ – דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה.

במבט ראשון נראה, שכוונת בעלי התוספות היא, שלגבי הקדוש־ברוך־הוא בלתי אפשרי איסור כלל, כפי שמביאים בעלי התוספות דוגמא מכך ש"הקדוש־ברוך־הוא יושב ודן את כל העולם אפילו בשבת... אף־על־פי שלישראל אסור" – אך הדבר אינו ברור כלל, כי על הפסוק²¹ "מגיד דבריו ליעקב..." אומרים חז"ל²², ש"מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות ולשמור".

(19) דהאם בשביל שהזכר שם ע"ז בתורה מותר ליתן בה ממשות? והא שלא נמצא חילוק זה בפוסקים, י"ל משום דס"ל הטעם דכבר נתבטלה, או ע"ד לקמן הערה 48.

(20) ב"ר פמ"ד, כב. ועוד.

(21) שמו"ר פ"ל, ט.

(22) תהלים קמו, יט.

והכרחי להסביר לגבי דברי ה"תוספות" שלגבי הקדוש-ברוך-הוא אין מתאים הטעם לאיסור²³ של הזכרת שם עבודה זרה.

ד. הזכרת שם עבודה זרה בתורה – הבעת אפסותה

ניתן להסביר זאת לפי דברי ה"יראים"²⁴ אודות הסיבה לכך ש"עבודת כוכבים הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה" – "כיון שהתורה הזכירה ודאי נתבטלה". ולכן אין סיבה לאסור את הזכרת שמה.

אבל כשלומדים הסבר זה בפשטות אין מובן: הא מנא לן – מנין ההוכחה לכך שמשום ש"התורה הזכירה" הרי "ודאי" ש"נתבטלה"²⁵? יותר מכך: אנו מוצאים אלילים מסויימים המוזכרים בתורה ולא נתבטלו²⁶. לדוגמא: "בעל פעור" המוזכר בפרשתנו²⁷, אך למרות זאת לא נתבטל²⁸.

23 ראה שמו"ר שם גבי איסור שבת. וראה לקו"ש ח"א ע' 68 ואילך. וש"נ.

24 ס' עה (בהשלם – ס' רמה. ובשינוי לשון). בשאלות יתרו (סוף שאילתא נב) כתב, "הואיל ומשתי למקרי' בתורה אישתי", היינו שהתורה הוציאתה מכלל האיסור. וראה גם המשך לשון היראים שם ובתועפת ראם שם (אבל ראה לקמן בפנים). לבוש יו"ד סקמ"ז ס"ד. ולהעיר שמתוד"ה שלא (סנהדרין שם) משמע דלא כהיראים, שהרי כתבו דגם ע"ז הכתובה בתורה, לנדור ולקיים אסור" (אבל עפמ"ש לקמן בפנים י"ל דכ"ה גם להיראים, כי באופן זה מוכח שהע"ז לא נתבטלה אצלו).

25 אלא שבוה י"ל שהוא מכיון ד,מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות ולשמור" (כנ"ל).

26 כמו שהקשה בשו"ת חות יאיר ס' א (השגה י"א ו"ב). 27 כה, ג. שם, ה.

28 ראה משנה סנהדרין (ס, ב) "הפוער עצמו לבעל פעור". ושם (סד, א) מנעשה בפועל.

ולהעיר מיהושע כב, יז. תוד"ה מפני סוטה יד, א. ספרי פינחס כה, יג. סנהדרין פב, ב. וראה אוה"ת משפטים ע' א"רטו ואילך. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 309. לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 323-4. וש"נ.

ויש לומר, שמשמעות דברי ה"יראים" היא, שהעבודה הזרה, ודאי נתבטלה" אצל היהודי שהזכיר אותה, שרצונו האמיתי של כל יהודי²⁹, הוא לקיים את כל ציווי התורה:

כשם שהתורה מזכירה את שמות האלילים ועניניהם כדי להראות את אפסותם והיותם הבל ואין בם מועיל³⁰ וממש, וכדי להוכיח את הטעות של עובדי העבודה זרה –

בהזכירה כיצד האלילים לא הועילו לעובדיהם, כגון "אבדת עם כמוש"³¹; או על-ידי תיאור מצב שכאשר עבדו ישראל עבודה זרה הם נענשו, כמסופר בסוף פרשתנו, שהמעשה של "ויצמד ישראל לבעל פעור"³² גרם למגיפה בישראל³³, וכדומה³⁴ –

ויוצא, שהזכרת שם עבודה זרה בתורה גורמת לביטול החשיבות של העבודה הזרה, ולהיפך – הזכרה זו מדגישה את השקריות של העבודה הזרה.

– כך גם אצל ישראל: כאשר יהודי מזכיר שם של עבודה זרה הכתוב בתורה – הוא מזכיר זאת בתוכן ובהקשר ששם זה כתוב בתורה – ההיפך ממתן חשיבות וממשות לעבודה זרה, ולכן אליל זה, שהתורה הביעה את אפסותו באופן ברור, "ודאי נתבטלה" אצלו³⁵, ולכן ממשיך בעל ה"יראים" ואומר – "מאותה טעם

29 רמב"ם הל' גרושין ספ"ב.

30 ירמ' טז, יט.

31 חוקת כא, כט.

32 כה, ג.

33 ראה פינחס כה, יח: המגפה על דבר פעור.

34 וראה גם הדוגמאות שהובאו בגמרא (סנהדרין שם. טושו"ע יו"ד שם) – "כדע בל קורט נבו (ישע' מז, א), העורכים לגד שולחן" (שם סה, יא. וממשיך (שם יב) ומניתי אתכם לחרב גו").

35 ולהעיר מלבוש יו"ד שם (ס"ה) ד,מותר לומר לגוי אלקיך יהי' בעורך .. שאין זה אלא דרך התלוצצות בעמא". וראה לקמן בפנים ובהערה 37.

שעומדים כבר על סף התחלת ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכתה ושלימותה.

. . . כיון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי . . . ועוד ועיקר – שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאח"ז, כיון ש"מקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) יגלה ויבוא משמים"⁵ ברגע כמימרא!

וע"ד המדובר בתקופה האחרונה⁶ בנוגע להוספה המיוחדת בלימוד התורה בעניני גאולה ומשיח – לא (רק) בתור "סגולה" למהר ולקרב ביאת המשיח והגאולה, אלא (גם ו) בעיקר כדי להתחיל "לחיות" בעניני משיח וגאולה, "לחיות עם הזמן" דימות המשיח, עי"ז שהשכל נעשה ממולא וחדור בהבנה והשגה בעניני משיח וגאולה שבתורה, ומהשכל מתפשט וחדור גם ברגש הלב, ועד להנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה, שעומדים על סף הגאולה, ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

ויש להוסיף בביאור הצורך והמעלה דלימוד התורה בעניני משיח וגאולה ובנין ביהמ"ק השלישי ככניסה להתחלת ימות המשיח – ובהקדמה:

אף שאמרו חז"ל⁷ ש"משיח בא בהיסח הדעת", אין זה בסתירה ח"ו למחשבה והתבוננות באופן של "דעת" ("שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק"⁸) בעניני משיח וגאולה ונלכל לראש המחשבה וההתבוננות לידע ולהכיר שעומדים כבר בהכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא", כיון שכבר כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה,

5 פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

6 לעיל ע' 54. ועוד.

7 סנהדרין צז, א.

8 תניא ספ"ג.

הוספה

בשורת הגאולה

5

ע"פ כל הסימנים שבדברי חז"ל אודות דרא דעקבתא דמשיחא, דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ו(במילא) דור הראשון של הגאולה. . ובכל זה ניתוסף עוד יותר ע"י שלימות העבודה והפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון (כתוצאה מהגאולה די"ב"ג תמוז) במשך יובל שנים, אשר, אם בהתחלת תקופה זו יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בהכרזה "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", והעיד שכבר סיימו כל עניני העבודה, וצריכים רק "לצחצח הכפתורים", ויתירה מזה, שכבר סיימו גם "צחצוח הכפתורים", וצריכים רק לעמוד הכן (עמדו הכן כולכם) לקבל פני משיח צדקנו, הרי בסיומה של תקופה זו, בודאי ובודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר הגיע זמן הגאולה, ובלשון חז"ל "כלו כל הקיצין" וגם ענין התשובה (כהמשך המאמר "ואין הדבר תלוי אלא בתשובה") הי' כבר בשלימות.

. . . וחידוש נוסף בדורנו זה גופא – בשנה זו:

נוסף לכך שנמצאים בסמיכות ממש לגאולה האמיתית והשלימה, הרי, שנה זו היא "תהא) שנת נפלאות אראנו" (כהר"ת דמנין השנה שנתפשט בתפוצות ישראל), השנה שבה יקויים היעוד "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"², וכבר ראו בפועל "נפלאות" המעידים שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בו", ועד ל"שנה שמלך המשיח בא. . . והוא משמיע להם לישראל ענוים הגיע זמן גאולתכם" (כדברי הילקוט שמעוני³), ועד להכרזה ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"⁴, שכבר בא, היינו,

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) מיכה ז, טו.

(3) ישע"ר רמז תצט.

(4) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

לקוטי

בלק

שיחות

שהתורה מזכרת אותה (כדי להביע את אפסותה) אנו רשאים להזכירה³⁶.
ויש לומר, שזאת בדומה להלכה³⁷, ש"מותר להתלוצץ בעבודה זרה"³⁸, כי הזכרת שם עבודה זרה באופן זה גורמת להיפך ממתן חשיבות לעבודה זרה, ועל ידי כך מביים את העבודה הזרה.

ה. הזכרת שם ע"ז על-ידי הקב"ה מבטלת אותה

לפי זה מובן מדוע אומרים בעלי התוספות שאיסור הזכרת שם עבודה זרה הוא "דוקא לאדם אבל לא לקדוש-ברוך-הוא":
כאשר אדם מזכיר שם של עבודה זרה הרי זהו רצונו להזכירה, ובמיוחד כאשר הזכרה זו היא לצורך כלשהו³⁹, ובכך ניתנת חשיבות לעבודה הזרה, אך מצד הקדוש-ברוך-הוא אין מקום חסיוּשלוּם לטעות של עבודה זרה. ואדרבה, בעצם העובדה שהקדוש-ברוך-הוא – אלקים אמת, אומר את שם העבודה הזרה, או על-ידי כך שהשם מוזכר בתורת אמת, על ידי זאת מתבטלת העבודה הזרה, כי דיבור וגילוי האמת מבטל ושולל אפילו אפשרות כלשהי של שקר של עבודה זרה.

ויש לומר, שמסיבה זו נבחר דוקא הסימן של "לפני בעל צפון". שהרי, לכאורה: אמנם, "ודאי נתבטלה", אך בכל זאת אין זו לשון נקיה? אלא בעצם הזכרה זו מתגלה ומתבטל השקר של בעל צפון, וכך מתבטל גם מה שהשקר של העבודה הזרה הטעה לפני כן בעולם⁴⁰.

ובדומה לכך גם אצל יהודי: כאשר הוא מזכיר שם של עבודה זרה הכתובה בתורה, באופן שבו היא כתובה בתורה⁴¹, הוא מזכיר ומדגיש בכך את ביטול העבודה הזרה.

בכך ניתן להסביר את הסיפור המובא¹⁰ אודות אמורא אשר הזכיר שם של עבודה זרה ויחד עם זאת הסביר שמותר לו לעשות זאת משום ששם זה כתוב בתורה. והרי, לכאורה: לשם מה יש להזכיר שם של עבודה זרה, אף אם מותר לעשות זאת, אם ההזכרה היא ללא שום תועלת ותכלית?

אך ההסבר לכך הוא, כדלעיל: האמורא, שכל מהותו היא תורה, ראה מצב⁴² בעולם⁴³ (בקעה מצא⁴⁴) הדרוש ביטול של עבודה זרה. ולכן, אין זה היתר בלבד – "מותר להזכיר" – אלא יש בכך תועלת וצורך. הזכרת העבודה הזרה על-ידי האמורא היא כהזכרה על-ידי התורה⁴⁵ המבטלת את העבודה הזרה, כדלעיל.

(40) כמו שזוהא (גם) בפשטות, דהא שציוה, ויתנו ג' לפני בעל צפון" ה' "כדי להטעותו .. משגיא לגוים ויאבדם" (פרש"י בשלח שם).

(41) היינו שמודגש באמירתו שהו"ע הכתוב בתורה; משא"כ הזכרת שם ע"ז סתם כשהיא לצורך, הרי אדרבה, נותן בה ממשות ואסור גם אם כתובה בתורה (לדעת בעה"ת, כנ"ל סעיף ב).

(42) וכן ה' כשבאו לפני בעל צפון שטעו המצרים שיעכב וכו' – ולכן הוצרך להזכירו כדי לבטלו.

(43) ע"ד שלפני פורים צ"ל זכירת עמלק בכדי להזכיר מחזה תמחה את זכר עמלק. וראה לקמן הערה 48.

(44) עירובין ו, א. וש"נ.

(45) ובפרט שהשם ע"ז שהזכיר ה' ע"ש הכתוב, כרע בל

(36) עפ"ז יומתק הא שבטשו"ע יו"ד שם לא כתבו (רק) "כמו בל נבו גד" (ע"ד לשון הרמב"ם ה' ע"ז ספ"ה), כ"א העתיקו הכתובים שבהם נזכרו שמות אלה – לרמו, שההיתר להזכירם הוא מפני שאופן הזכרתם הוא כמו שנזכרו בתורה (ששם מודגש ביטולם, כנ"ל הערה 34).

(37) סנהדרין שם. טושו"ע שם ס"ה. – וע"פ המבואר בפנים יומתק הא שב' הדינים (דמותר להזכיר ע"ז הכתובה בתורה, ומותר להתלוצץ בע"ז) באים בהמשך זל"ז.

(38) כ"ה בכמה דפוסים ראשונים דהטור שלא שלטה בהם הבקורת. ובדפוסים מאוחרים (ודפוס שו"ע) ששלטה בהם הביקורת, "באלילים" (ובטור: באלילים האלו).

(39) שנותן בה ממשות, כנ"ל סעיף ב.

1. **„בלק” בתורה – לגנאי**
 ויש להסביר באופן דומה את קריאת הפרשה בשם „בלק”, למרות ש„לא מסקינן בשמייהו”:

כשם שכאשר התורה מספרת אודות בלק הרי זה כדי להדגיש כיצד התבטלה מחשבתו הרעה „לך נא ארה לי את העם הזה... אולי אוכל נכה בו...”⁴⁶, ולכן אין זו סתירה ל„שם רשעים ירקב”, כי להיפך – הזכרה כזו רק מוסיפה לגנאי⁴⁷ ולרקב של שם הרשע.

כך גם לגבי קריאת שם הפרשה בשמו של בלק: כאשר ישראל משתמשים בשם „בלק” כשם של פרשה בתורה, הם מתכוונים לשם „בלק” כפי שהתורה מדברת אודותיו, שזוהי הזכרה שאינה לשם זכרון, אלא להיפך, הזכרה המבטאת את הגנאי של בלק⁴⁸.

ת. נבואת בלעם ואחרית הימים

ויש לומר שזהו גם אחד מן ההסברים לכך שנבואת בלעם היא אחת מהנבואות בחומש⁵³ המדברות באופן גלוי אודות „אחרית הימים”, ונבואה זו אודות המשיח מובאת להלכה ברמב”ם⁵⁴, כדלעיל סעיף א.

(49) תניא פכ”ב. פכ”ד.

(50) כי גם הניצוצות קדושה המלוכשים בגק”ט הם בתכלית ההעלם, עד שנחשך אורם (המשך תער”ב פרק שעד. סה”מ עת”ר ע’ קג), ע”ד חתיכה נעשה נבילה (ד”ה ויגדלו הגערים תרס”ה).

(51) וי”ל שהוא ע”ד שעי” השור שהקריבו נביאי הבעל לבעל – בטלה עבודת הבעל ויתירה מזה שעובדי הבעל אמרו אח”כ ב’ פנמים ה’ הוא האלקים (מ”א יח, לט. וראה אה”ת שם שב”פ ה’ הוא האלקים” הו”ע התשובה. וראה לקו”ש [המתורגם] ח”א ע’ 174.

(52) ראה גם לקו”ש [המתורגם] ח”ח ע’ 126 (בפ”ל ענין הנסיון), ע”ד הנס דג’ (ו”ב) תמוז*, שגם המנגדים גופא (וע”י התוקף שלהם) הוכרחו לסייע בהשחרור והגאולה.

(53) ראה ויהי מט, א. ת”א ורש”י שם, י. ועוד.

(54) כי זה שהביא שם משי”נ (נצבים ל, ג), ושב ה”א גו”י, וכן (שם הלכה ב), אף בערי מקלט הוא אומר כו” – הרי הוא ע”ד כללות ענין הגאולה, משא”כ נבואת בלעם אומר כו”כ פרטים, כמפורט ברמב”ם שם. וראה בארוכה לקו”ש [המתורגם] ח”ח ע’ 294 ואילך.

(* ולהעיר שבשנה זו חל ג’ תמוז בשבוע דפ’ בלק. וי”בד”ג תמוז מתברכים מש”פ בלק.

משום שאחד החידושים העיקריים של „אחרית הימים” הוא שכל אומות העולם יתוקנו באופן שבמקום לנצל את עוצמתם כדי לשלוט על ישראל, תנוצל עוצמה זו כדי לסייע לישראל, כנאמר⁵⁵, והיו מלכים אומניך ושרותיהם מיניקותיך”.

ולפיכך מוזכר הדבר בנבואת בלעם, שחל בה אותו ענין – שבכח הנבואה עצמו שבאמצעותו חפץ בלק לבצע את „לך נא ארה לי...” הוכרה בלעם להשתמש כדי לברך את ישראל⁵⁶.

ולכן זהו חלק מפרשת „בלק”⁵⁷.

(55) ישעי’ מט, כג.

(56) ע”פ המבואר בפנים יובן הא שהרמב”ם (הל’ מלכים 56) שם) מדגיש, אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא כו” (וראה לקו”ש הנ”ל הערה 23, 74). ולהעיר מברכות (יב, ב): בקשו לקבוע פרשת בלק בק”ש.

(57) הטעם שהסדרה נקראת ע”ש בלק דוקא, ולא ע”ש

והשלימות בכך – „ועמדו⁵⁸ זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכורמיכם ואתם כוהני ה’ תקראו...”, „מלאכתם נעשית עליידי אחרים”⁵⁹ – תהיה בגאולה האמיתית והשלימה עליידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(משיחות ש”פ בלק תשכ”ד)

בלעם (ויתחיל הסדרה: ויקרא בלעם ע”י בלק כי ראה בלק בן גו’ – או כיו”ב) – נת’ בשיחת ש”פ בלק תשל”ג (עפמ”ג בההפטורה (מיכה ו, ה), „מה יעץ בלק .. (ורק) ענה אותו בלעם”).

לכאורה ה’ אפ”ל – כיון שבלעם אין לו חלק לעוה”ב (סנה’ פ”א מ”ב) לא רצו לאסוקי בשמו – אבל אינו, כי הפי’ שם דאפילו בלעם אין לו חלק לעוה”ב ומכש”כ בלק (ראה פיה”מ שם וכו’).

(58) ישעי’ סא, ה”ו. ברכות (לה, ב). וראה רמב”ם הל’ תשובה ספ”ט וסוף הל’ מלכים (ודס’ הרמב”ם בכלל) שאז יהיו בני” בני” בתורה כו’ ומלאה הארץ דעה גו’.

(59) קרוב לומר שזהו שינוי הביקורת וצ”ל: או”ה. וכן לקמן שם. – וראה זכר”ל, ח, כג: מכל לשונות הגוים. שבת לב, ב ופרש”י שם.

לזכות

כ”ק אדוננו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויה”ר שעי” קיום הוראת

כ”ק אדמו”ר מלך המשיח (בשיחת ב’ ניסן ה’תשמ”ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק’,

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא’

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד